

จดหมายเปิดผนึก

เรียน พล.เอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
พล.ท.ปิยวัฒน์ นาควานิช แม่ทัพภาคที่ ๔

เนื่องด้วยเหตุการณ์เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2561 เกิดเหตุกองกำลังไม่ทราบฝ่ายลอบยิงเจ้าหน้าที่ทหารพรานจำนวน 6 คน เสียชีวิต 2 นาย และบาดเจ็บ 4 นาย นำมาซึ่งการประกาศใช้กฎอัยการศึกขั้นสูงสุดในพื้นที่ ตำบลท่ากำชำ ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี นำมาซึ่งการไล่ล่าปิดล้อมตรวจค้นอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชม. ใน 2-3 ตำบลที่เกิดเหตุ โดยเจ้าหน้าที่กว่า 1,000 นายที่เป็นกำลังรวมทั้ง ตำรวจ ทหาร นาวิกโยธิน หน่วยบิน และฝ่ายปกครอง อีกทั้งยังมีการแถลงข่าวที่แจ้งกร้าวของ พล.ท. ปิยวัฒน์ นาควานิช แม่ทัพภาคที่ 4 ที่กล่าวว่า ขณะนี้กำลังเตรียมกฎหมายให้เข้มข้น โดยอาจจะต้องเอาผิด ถึงพ่อแม่ ภรรยา ญาติพี่น้องของผู้ต้องสงสัยที่กำลังหลบหนี

ต่อมาเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2561 ได้มีการออกประกาศกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ฉบับที่ 89/2561 เรื่อง “ให้ประชาชนในพื้นที่ ตำบลบางเขา และ ตำบลท่ากำชำ อ. หนองจิก จ.ปัตตานี นำอาวุธปืน/เครื่องกระสุน และยานพาหนะ มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่” ด้วยประกาศฯ นี้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พุทธศักราช 2457 ที่เป็นผลให้ 2 ตำบลนี้มีฐานะเป็นพื้นที่ควบคุมพิเศษเป็นการชั่วคราว ซึ่งประกาศของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ภาค ๔ ส่วนหน้าฉบับนี้ขัดต่อหลักนิติรัฐและน่าจะขัดต่อหลายมาตราในรัฐธรรมนูญของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ปี 2560 โดยเฉพาะมาตราที่ 25, 26, 27, และ 28 เพราะอาจจะเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ เป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ อาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกาย และอาจกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล รวมถึงอาจเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยเหตุแห่งความแตกต่าง เช่น แตกต่างในเชื้อชาติ ภาษา ความเชื่อทางศาสนา ทั้งการประกาศยกระดับการบังคับใช้กฎอัยการศึก สะท้อนถึงแนวโน้มนโยบายการแก้ปัญหาปาตานี/จังหวัดชายแดนใต้ว่า มุ่งสู่การใช้แนวทางการทหารนำการการเมือง ซึ่งมันสวน

ทางกับการพยายามแสวงหาการจัดการความขัดแย้งด้วยแนวทางทางการเมืองหรือเจตจำนงของการเจรจาสันติภาพ

จนกระทั่ง เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 ได้มีชาวบ้านในพื้นที่ดังกล่าวเข้ามาร้องเรียนและร้องทุกข์เกี่ยวกับสถานการณ์การประกาศใช้กฎอัยการศึกต่อเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพและศูนย์ทนายความมุสลิม ตลอดจนกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยชาวบ้านได้สะท้อนถึงข้อกังวลในเรื่องวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ที่ส่งผลกระทบอย่างมากเพราะชาวบ้านไม่มั่นใจต่อปฏิบัติการทางการทหารต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ต่อมาทางเครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพ (คปส.) ได้เข้าพื้นที่ชุมชนบางตัน ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงและผลกระทบจากการใช้คำสั่งฉบับดังกล่าวดังต่อไปนี้

- ผลกระทบจากการปิดล้อมจับกุม
  - มีผู้ที่ถูกจับกุมในพื้นที่ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ทั้งสิ้น 8 คน ถูกปล่อยแล้ว 1 คน ปัจจุบันเหลืออีก 7 คน ดังนี้ ชุมชนบางก 1 ปล่อยตัวแล้ว 1 คน , ชุมชนบางตัน 5 คน และชุมชนท่ากำชำ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี 1 คน
  - ครอบครัวของผู้ที่ถูกควบคุมตัวและชาวบ้านกังวลว่าอาจจะมีการซ้อมเกิดขึ้นระหว่างควบคุมตัว ซึ่งขณะที่เจ้าหน้าที่ได้พาผู้ถูกควบคุมตัวรายหนึ่งกลับบ้านเพื่อค้นหาหลักฐานเพิ่มเติม โดยมีการปกปิดใบหน้าและใส่แว่นตาสีดำปิดมิดชิด ญาติได้สังเกตเห็นรอยฟกช้ำบริเวณท่ายทอยของผู้ถูกควบคุมตัว
  - มีการใช้สตรีและคนแก่เป็นโล่กำบังขณะเจ้าหน้าที่เข้าจับกุม ตรวจค้นบ้านหลังหนึ่งในชุมชนบางตัน ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
  - เจ้าหน้าที่ได้ยึดเรือของผู้ต้องสงสัยรายหนึ่งไปโดยอ้างว่าจะเอาไปพิสูจน์ดีเอ็นเอและจะคืนกลับมาในภาพหลัง
- ผลกระทบด้านการใช้ชีวิต
  - ชุมชนไม่กล้าไปประกอบศาสนกิจที่มีสยิดในเวลากลางคืน โดยเฉพาะช่วงหัวรุ่ง อันเนื่องมาจากการลาดตระเวนของเจ้าหน้าที่ในเวลากลางคืนและชาวบ้านเกรงว่าจะเกิดเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง เช่น การชุมนุมติจากกลุ่มไม่ทราบฝ่ายและตรวจค้นจับกุม เป็นต้น

- การสัญจรของชุมชนค่อนข้างลำบากโดยเฉพาะยามวิกาลเนื่องจากความหวาดระแวงว่าจะเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขณะเดินทาง
  - ชาวชนของหมู่บ้านหลายคนจำเป็นต้องออกจากหมู่บ้านเพราะเกรงว่าจะได้รับผลกระทบจากการเหวี่ยงแห่จับกุมของเจ้าหน้าที่
- ผลกระทบด้านการศึกษา
    - หลังจากมีการประกาศคำสั่งของแม่ทัพภาค 4 ทำให้โรงเรียนประจำชุมชนของตำบลบางเขาและตำบลท่ากำชำหลายแห่งต้องทำการหยุดการเรียนการสอนเพราะเกรงว่าจะได้รับผลกระทบจากการเสริมกำลังพลของเจ้าหน้าที่ และเปิดสอนตามปกติในวันต่อมา
    - โรงเรียนตาดีกาแห่งหนึ่งในตำบลบางเขาโดนจกกลอนประตู ชาวบ้านสังเกตเห็นว่าหลังจากคืนก่อนหน้านั้นมีเจ้าหน้าที่ได้เดินเท้าลาดตระเวนผ่านบริเวณชุมชน และในวันต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ใช้ตาดีกาเป็นจุดแวะพักระหว่างการลาดตระเวนเป็นผลให้ชุมชนมีความหวาดกลัวและจำต้องหยุดการเรียนการสอนของตาดีกา
- ผลกระทบด้านการประกอบอาชีพ
    - ชาวประมงพื้นบ้านที่ประกอบอาชีพในคลองและป่าชายเลนไม่กล้าที่จะออกเรือเนื่องจากการลาดตระเวนในคลองและป่าโกงกางของเจ้าหน้าที่ ทำให้ชาวประมงต้องหยุดงานและขาดรายได้
    - ร้านค้าในชุมชน เช่น ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านน้ำชา ร้านขายของชำ ชบเซาโดยเฉพาะในเวลากลางวันเพราะจำเป็นต้องปิดร้านเร็วยิ่งขึ้น ในเวลากลางวันการจับจ่ายของชาวบ้านก็ลดน้อยลงเพราะไม่กล้าออกจากบ้าน
    - ประกาศของ กอ.รมน. ภาค 4 ส่วนหน้า ฉบับที่ 89/2561 ที่สั่งให้ชาวบ้าน “นำอาวุธปืน/เครื่องกระสุน และยานพาหนะ มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่” มีผลให้ชาวบ้านต้องเสียเวลาและรายได้เนื่องจากจะต้องไปแสดงหลักฐานและทำหนังสือยืนยันต่อเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะเรือเป็นยานพาหนะในการทำอาชีพของชาวประมง ซึ่งต้องใช้เวลาในการตรวจสอบหลักฐาน ทำให้ในวันเวลาดังกล่าวชาวประมงต้องหยุดงานและเสียรายได้

ดังนั้นทาง เครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพ (คปส.) ขอเรียกร้องไปยังนายกรัฐมนตรี/แม่ทัพ
ภาคที่๔ ดังนี้

- 1.ขอให้ยกเลิกคำสั่งประกาศกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ฉบับที่ 89/2561 เรื่อง “ให้ประชาชนในพื้นที่ ตำบลบางเขา และ ตำบลท่ากำชำ อ.หนองจิก จ.ปัตตานี นำอาวุธปืน/เครื่องกระสุน และยานพาหนะ มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่” และดำเนินการยกเลิกการประกาศใช้กฎอัยการศึกทั้งฉบับในพื้นที่ปาตานี/จังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.ขอให้คำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนในการปฏิบัติการทุกครั้งของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ให้กระทบต่อการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพ ปฏิบัติศาสนกิจของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว
- 3.ขอให้ทบทวนเรื่องผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้ต้องสงสัยที่ถูกล่ามหลอกว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว
- 4.ขอให้รัฐดำเนินการสืบสวนสอบสวนหาคนกระทำผิดกฎหมายโดยการรวบรวมพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งในการควบคุมตัวประชาชนนั้น เจ้าหน้าที่ต้องรวบรวมพยานหลักฐานก่อนและให้ศาลออกหมายจับ
- 5.ขอให้รัฐดำเนินการตามกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรมต่อกลุ่มปฏิบัติการที่ทำให้เจ้าหน้าที่ทหารเสียชีวิต

21 กันยายน 2561

ด้วยจิตรักสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ
เครือข่ายภาคประชาสังคมเพื่อสันติภาพ (คปส.)

ภาคผนวก

หมายเหตุ

ประกาศกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ฉบับที่ 89/2561 อาจขัดต่อมาตราต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญปี 60 ดังนี้

มาตรา ๕ ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๖๐ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับ มิได้”

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำกรนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระ

หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกาย จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ